

גליונות לעיון בפרשת השבוע

שוכים כיד נחמה ליבוביץ שנה ששית

6

זיל עיי מוסר תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסדרות נשי מורחז באמריקה

גלק(תשי"ז) כ"ד א - ט הנאום הסליטי

א. מסוקים א-ב. הכנת בלעם לנאום הסליטי:
 רש"י א ד"ה וירא בלעם; ד"ה ולא הלך כפעם בפעם; ד"ה לקראת נחשים; ד"ה וישת אל המדבר. באור דבריו אלה ע"י המב"ן ד"ה ולא הלך החל מן "ורש"י כתב וישת אל המדבר".
 ראב"ע בסוף הפרק הקודם כ"ח ד"ה ראש הפעור ולא הלך לקראת נחשים.
 רש"י א ד"ה לקראת נחשים.
 הירש (תרגום מורקניח) וירא בלעם: אך בשעה זו נפל התבלול מעל עיניו, נתעוררה אמונתו שיש בכח אמצעים מגינים לשנות את רצון הבורא. הדברים שהוציא קפיו בפסוקים ט' וכו' של פרק כ"ג הפכו עתה אמת ואמונה בלבד. וכך "שת אל המדבר פניו" ויחכה אם שוב יהיה לכלי שרת לרצון ה'. - וישא... את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו - מסודרים לפי בתיהם ומשפחותיהם - מיד... ותהי עליו רוח אלוקים". מעתה לא היה עוד המבטא בעל כרחו את אשר ישם אלוקים בפיו - כאשר היה עד עתה "כפעם בפעם"; מכאן ואילך רצה של נבואת אמת מפעמת בלבד ומדברת מתוך גרונו.
 העמק דבר: לא רצה עוד לנסות, אולי יחפץ ה' בזה לקלל, רק הניס לבקש מה שיתגדל עם ישראל במדבר - והיה המדבר לאדם מים - "וירא את ישראל" - לא כראיה ראשונה לתת עליהם עין רעה אלא באהבה שהשיג באותה שעה ושרתה עליו רוח הקדש מאהבה וחייבה.
 שד"ל: לא הלך לעשות הפעולות שהיה רגיל לעשות אשר לא נזכרו בכתוב רק נרמזו במלות "אקרה כה". והנה עתה רצה לקלל מבלעדי רצון ה' "וישת אל המדבר פניו" לקלל מדעתו ולתת בהם עין רעה... על כן כתוב "ותהי עליו רוח אלוקים".
 כי על אפו ועל חמתו בא בפיו דבר ה' אשר לא הכין עצמו אליו.
 1. במה שונה עמדת בלעם הפעם מעמדתו בשתי הפעמים הקודמות?
 2. מה בין המפורשים האלה בהערכתם את בלעם? סדרם לקבוצות.

א. ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים.
 אברבנאל: ... ואפשר לפרש שאין מלת "נחשים" כאן מלשון נח ש וקסם אלא כפסוקו "נחשים ועקרבים". רצונו לומר שבשאר הפעמים היה מתבודד ומתפרד לבדו, כמו שאמר (כ"ג ג') "וילך שפיו", שענינו שהלך בגובה הגבעה - מתבודד. ומי שמתבודד במקומות החרבים, אין טפק שילך לקראת נחשים, כי הם מצויים תמיד במקומות האם.
 1. מה שמריצו לפרש דרך זו ואינו סתירה מתפרשת ע"י פרוש זה?
 2. כיצד משתנית הערכתנו את בלעם מהערכת כל המפורשים המובאים בשאלה א, אם נקבל את פרושו זה?
 3. כיצד אפשר לתרוץ את הסתירה הנ"ל (שאלה 1.) אם לא נקבל את פירושו אברבנאל לבטוי "לקראת נחשים" ונחזיק בפירושו המקובל?

1. הנאום הסליטי ג-ט. שאלות מבנה וסגנון.
 1. הסבר את מבנה הנאום.
 2. בנאום זה רבו הדמויים. (בפסוק ו') בלבד ארבע פעמים "כ" הדמיון.) מהו המחבר את הדמויים השונים שבחלק הראשון של הנאום ושאחזק ויצור את הרקע המשותף לכלם?
 3. יש הבדל רב בין הדמויים שבהם מדמה בלעם את ישראל בחלק הראשון של נאום לדמויים שבהם השתמש בחלק השני. מה ההבדל וכיצד הוא המעבר מחלק לחלק?
 4. השווה את דמוי האריה כאן (ט) לדמוי האריה בברכתו השנייה (כ"ג כ"ד). מה ההבדל שביניהם ומח כונת השנוי?

ד. ו' כאהלים נסע ה'.
 רש"י ד"ה כאהלים; ד/ה נסע ה'; ד"ה נסע ה';
 1. רש"י מביא שני פרושים ודוחה את השני.
 התוכל לדחותו בהוכחה אחרת מאשר על פי הנקוד בלבד?
 2. התוכל להסביר את המליצה "נסע ה'" שלא כדרך רש"י כאן בעזרת הפסוקים שמואל ב', י'; עמוס ט' ט"ו; ירמיהו כ"ד ו'?

השאלות המסומנות X קשות והמסומנות אא רשזת ביותר, יענה כל אחד לפי דרגתו.

יש לשלח את התשובות לנחמה ליבוביץ ירושלם קרית משה
הזמנות ותשלומים ליעקב אשכנזי ר' אוסיסקין 48.